

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Mimari ve İç Mimari Sunumlarda Kullanılan Temsil Biçimlerinin Nihai Kullanıcıların Seçimlerine ve Projenin Satışına Etkileri

Fatma Beyza GÜLER¹ ORCID: 0009-0008-7407-261X

Makale Geçmişi

Geliş: 30/03/2025

Kabul: 30/09/2025

Yayın: 31/12/2025

Öz

Bu çalışmanın amacı, mimarlık ve iç mimarlık alanında üretilen projelerin sunum süreçlerinde kullanılan temsil biçimlerinin, nihai kullanıcıların projeyi kolaylıkla ve doğru bir şekilde anlayabilmesini sağlayacak biçimde seçilmesini sağlamaktır. Çalışmada, mimari ve iç mimari projelerin sunum aşamasına kadar uzanan süreç incelenmiştir. Sunumlarda kullanılan görsel ve teknik verilerin çeşitli temsil biçimleriyle birleştirilerek oluşturulan içeriklerin, “müşteri” olarak tanımlanan nihai kullanıcıların mekân algısı ve satın alma kararları üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Araştırmanın temel sorusu, mimari ve iç mimari projelerin sunum sürecinde kullanılan temsil biçimlerinin, nihai kullanıcıların mekânı okuma algısı ve satın alma kararları üzerindeki etkisinin nasıl olduğu ve bu etkinin proje satışlarına nasıl yansıdığıdır. Teknik çizimlerin ortak bir çizim diliyle hazırlanması projenin okunabilirliğini artırsa da teknik bilgisi sınırlı olan nihai kullanıcıların bu çizimleri anlamakta zorlanabilecekleri düşünülmektedir. Nihai kullanıcıların projeyi yorumlamakta zorlanması ve projeyi ifade edici temsil biçimlerinin yetersizliği, mekânın algılanmasını ve değerlendirilmesini güçleştirmektedir. Bu durumun satın alma eğilimlerini olumsuz etkileyebileceği öngörülmüş ve anket verileriyle temellendirilmiştir. Araştırma kapsamında, literatür taraması ve anket yöntemi kullanılmış; mevcut literatürden elde edilen bilgilerle temsil biçimleri ve sunum teknikleri bağlamında kuramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. Anket çalışması, üç farklı sektörde faaliyet gösteren firmaların nihai kullanıcılarına uygulanmış; katılımcıların teknik bilgi düzeyi ve temsil biçimlerinin algısal etkileri değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuş ve bu bulgular üzerinden ulaşılan sonuçlarla ilgili yorumlar yapılmıştır. Bu çalışma, proje sunumlarının kullanıcı odaklı hale getirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: *Mimari ve iç mimari sunum, Temsil biçimleri, Nihai kullanıcı.*

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayıncıya uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/otuzyedisanat>

Copyright © Published by Kastamonu University, Since 2022 - Kastamonu

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Gedik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programı, Kartal / İstanbul, Posta Kodu: 34862. beyzagulerr2001@gmail.com

RESEARCH ARTICLE

Effects of Representation Forms Used in Architectural and Interior Design Presentations on The Choices of End Users and The Sale of The Project

Fatma Beyza GÜLER¹ ORCID: 0009-0008-7407-261X

Article History

Received: 30/03/2025

Accepted: 30/09/2025

Published: 31/12/2025

Abstract

The aim of this study is to ensure that the representational formats used in the presentation processes of projects produced in the fields of architecture and interior architecture are selected in a way that will enable end users to easily and accurately understand the project. The study examines the process extending to the presentation phase of architectural and interior architecture projects. The effects of the contents created by combining visual and technical data used in presentations with various representational formats on the spatial perception and purchasing decisions of end users, defined as “customers,” are analyzed. The main question of the research is how the representational formats used in the presentation process of architectural and interior architecture projects affect end users' perception of spatial perception and purchasing decisions, and how this effect is reflected in project sales. Although preparing technical drawings in a common drawing language increases the readability of the project, it is thought that end users with limited technical knowledge may have difficulty understanding these drawings. The difficulty end users have in interpreting the project and the inadequacy of expressive representational formats hinder the perception and evaluation of the space. It was anticipated that this situation could negatively affect purchasing tendencies and the study was based on survey data. Within the scope of the research, literature review and survey method were used; a theoretical framework was developed for representational styles and presentation techniques using information from existing literature. The survey was administered to end-users from companies operating in three different sectors, assessing the participants' technical knowledge and the perceptual impact of representational styles. The data obtained were presented in tables, and interpretations were made on the findings. This study aims to contribute to the user-centricity of project presentations.

Keywords: *Architectural and interior design presentations, Forms of representation, End user.*

¹ Graduate Student, Istanbul Gedik University, Institute of Science and Technology, Department of Interior Architecture and Environmental Design Master's Programme, Kartal / İstanbul, Zip Code: 34862. beyzagulerr2001@gmail.com

Extended Summary

Research Problem: During the presentation phase of architectural and interior design projects, end users' lack of technical knowledge hinders accurate understanding of the projects. Presenting plans, sections, and detailed drawings solely at a technical level makes it difficult to clearly assess spatial perception. This demonstrates that poor presentation can negatively impact project sales. The purpose of this research is to examine the impact of representational styles used in architectural and interior design projects on end users' spatial perception and to identify the most effective representational styles to improve sales.

Literature Review: In this research, a comprehensive literature review was conducted by examining the previous studies on presentation techniques and architectural representation forms of architectural and interior architecture projects. There is a lack of sufficient research in the literature on the impact of representational styles used in the presentation of architectural and interior design projects on end-user understanding of the projects. This deficiency highlights the need for more comprehensive and holistic research in this area.

Methodology: This research examines the impact of poor presentation of architectural and interior design projects on sales rates through a literature review and a survey. The literature review facilitated the creation of a theoretical framework by compiling existing information. During the data collection phase, a survey was administered to architectural firms operating in three different sectors. The survey aimed to assess end-users' technical knowledge and the impact of different presentation formats on the perceptual readability of the project. The data obtained is presented and explained in tabular form.

Results, Conclusions, and Recommendation: Architectural and interior architecture technical drawings, plans and perspective studies, although understandable for experts in the field, make it difficult for end users without technical knowledge to perceive the project and may negatively affect the decision-making process. In this context, the representation forms to be used in architectural and interior architecture project presentations should be determined with an approach that focuses on end users. Thus, the designed spaces will become more understandable during presentations. This will allow users to evaluate whether their needs and expectations are being met more clearly. This approach contributes to the project development process positively. It ensures that the process progresses more efficiently by preventing the emergence of misunderstood or unwanted design elements during the implementation phase. In this context, plan, section and perspective studies were produced in different representation formats to enable end users understand the projects better. The perception level of these studies was measured through a survey. The findings provide important data in determining the representation forms that strengthen the end-user's perception of space.

Giriş

Mimari üretim iki gerçekliği bir arada içerir: Bunlardan ilkinin inşa edilmiş ürünün kendisi, diğerini ise mimarın tasarısını aktaran çizim oluşturur (Köksal, 2009). Mimarlık ve iç mimarlık disiplinlerinde üretilen projeler, yalnızca mekân tasarlamak ve uygulamakla sınırlı olmayıp, estetik, işlevsellik, kullanıcı ihtiyaçları ve çevresel faktörleri bir araya getirerek erişilebilir ve estetik mekânlar oluşturmayı hedeflemektedir. Böylece tasarlanan mekânlar hem estetik tercihlere hitap etmektedir hem de kullanıcıların günlük yaşam ihtiyaçlarına yanıt vererek daha yaşanılabilir ve sürdürülebilir alanlar sunmaktadır.

“Tasarımcının yaptığı iş; bir düşünme eylemi olup, bunu ortaya koyduğu ürünleri diğer insanlarla paylaşması ve ürününü insanlığa ileterek yapmış olduğu tasarımın istediği noktalara ulaşmasıdır” (Ketizmen, 2011). Mimarlık ve iç mimarlık alanında faaliyet gösteren ofislerde çalışan tasarımcılar, uzmanlıkları ve deneyimleri doğrultusunda projenin her aşamasında koordineli biçimde çalışarak estetik ve fonksiyonel çözümler geliştirmekte ve teknik gereksinimlere uygun kararlar almaktadır. “Tasarımcılar ancak zihinlerindeki kavramsal boyutta kalmış olan düşüncelerini çeşitli yöntemlerle karşılarındaki kişilere aktarabildikleri sürece kendilerini ifade edebilmektedirler” (Gümüş, 2007).

Proje hazırlık süreci, ön aşama, gelişim aşaması ve sunum aşamasından oluşmaktadır. Ön aşamada, projenin konumu, marka kimliği ve nihai kullanıcı talepleri göz önünde bulundurularak temel konsept ve kavramlar belirlenmektedir. Bu aşamada moodboard paftası, eskiz çalışmaları ve bubble diyagram/leke planı gibi araçlar projeyi somutlaştırmak ve yönlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. Hazırlanan bu paftalar, tasarımın temel unsurlarını ve estetik yönlerini ortaya koyarak projeye genel bir bakış sağlamaktadır ve hem tasarımcı hem de kullanıcı için sürecin ilerleyişi hakkında bilgi sunmaktadır.

Gelişim aşamasında, ön aşamada belirlenen fikirler doğrultusunda teknik plan, kesit ve detay çizimleri hazırlanmaktadır. Bu aşama, projenin detaylandırılmasını ve somutlaştırılmasını mümkün kılarak uygulama sürecine geçişi kolaylaştırmaktadır. Bu aşamalar sonucunda, proje hem tasarımcı hem de nihai kullanıcı perspektifinden değerlendirilmekte ve sunum aşamasına hazırlanmış olmaktadır.

Sunum aşamasına geçildiğinde ise teknik çizimler renklendirilmiş plan, kesit ve detay çalışmalarına dönüştürülmekte; perspektif ve maket çalışmaları ile desteklenerek projenin nihai sunumu tamamlanmaktadır. Bununla birlikte dijital sunum teknikleri, VR (sanal gerçeklik) ve video render gibi araçlar kullanılarak proje, kullanıcıya etkili bir biçimde aktarılmaktadır. Sunum sürecinin en önemli unsuru, nihai kullanıcı profilini dikkate alarak temsil biçimlerinin seçilmesidir. Bu durumun sonucunda kullanıcıların projeyi doğru algılaması ve satın alma olasılığı artırılmaktadır. Ancak sunum sürecinde yetersiz veri kullanımı, mekân algısının yanlış oluşmasına ve nihai kullanıcıların kafa karışıklığı yaşamalarına neden olabilmekte, bu durum da projelerin satış oranlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu süreçte temel amaç, sade ve anlaşılır bir dil kullanarak projenin detaylarını etkin biçimde aktarmak ve çeşitli temsil biçimleriyle destekleyerek kullanıcıların proje algısını ve beğenisini artırmaktır.

Bu araştırmanın temel problemi, mimari ve iç mimari projelerin sunum aşamasında ortaya çıkan eksikliklerin, nihai kullanıcıların projeyi doğru algılamasını güçleştirilmesi ve bunun sonucunda satış oranlarını olumsuz etkilemesidir. Bu çalışmada cevap aranan araştırma soruları şunlardır:

- Nihai kullanıcıların sunumlar sırasında farklı temsil biçimlerine ilişkin algı ve tercihleri nelerdir?
- Teknik çizimler ile görselleştirilmiş sunumların, kullanıcıların proje algısı ve satın alma kararları üzerindeki etkileri nelerdir?

Araştırmanın Kapsamı

Mimari ve iç mimarlık ofislerinde yer alan tasarımcılar, nihai kullanıcılara projelerini etkin bir biçimde sunabilmek amacıyla çeşitli temsil biçimlerinden faydalanmaktadır. Bu süreçte, projelerin görsel olarak anlaşılır ve etkileyici bir şekilde sunulabilmesi için farklı araçlar ve **teknikler** kullanılmaktadır. Mimari ve iç mimari projeler, sunum aşamasına ulaşabilmek için üç temel aşamadan geçmektedir.

Birinci aşama, nihai kullanıcılarla yapılan ön görüşmelerden oluşmaktadır. Bu aşamada moodboard, eskiz çalışması ve bubble diyagramı/leke planı, projenin fikir temellerinin oluşturulmasına katkı sağlamaktadır. İkinci aşama, projenin geliştirilme sürecidir. Bu aşamada teknik veriler çizilmektedir ve nihai kullanıcılara projenin teknik detayları hakkında bilgi sunulmaktadır. Teknik çizimler, farklı temsil biçimlerinden yararlanılarak proje üzerinde çeşitli görsel sonuçlar elde edilmesini sağlamaktadır. Üçüncü aşamada, teknik çizimler perspektif ve maket çalışmaları ile desteklenerek proje sunumuna hazır hâle getirilmektedir. Dijital araçlar, VR ve video render gibi yöntemlerle kullanıcıya etkili bir sunum aktarılmaktadır. Aşağıda yer alan maddeler, mimari ve iç mimari projelerin sunum sürecine kadar ilerleyen aşamalarını göstermektedir:

- 1. Projenin Ön Aşaması**
  - 1.1. Moodboard Paftası
  - 1.2. Eskiz Çalışması
  - 1.3. Bubble diyagram / Leke planı çalışması
- 2. Projenin Gelişim Aşaması (Teknik Çizimler)**
  - 2.1. Plan çizimi
  - 2.2. Kesit çizimi
  - 2.3. Detay çizimi
- 3. Projenin Sunum Aşaması**
  - 3.1. Renklendirilmiş plan, kesit ve detay çalışması
  - 3.2. Perspektif çizimleri
  - 3.3. Maket çalışması
  - 3.4. Dijital Sunum Teknikleri

1. Projenin Ön Aşaması

Bir mimari ve iç mimari projenin "Ön Aşama" başlığı altında, projenin fikir temelleri oluşturulmaktadır. Bu süreçte, projenin gerçekleştirileceği mekânın özellikleri detaylı bir şekilde

tanımlanmakta ve mekâna uygun olarak nihai kullanıcıların talepleri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmaktadır. Mekânın işlevselliği ve estetik değerleri, kullanıcı beklentileriyle uyumlu hâle getirilerek projenin temel konsepti belirlenmektedir. İlk adım olarak kavram ve konsept belirlenmektedir ve buna ilişkin bir moodboard hazırlanmaktadır. Hazırlanan moodboard paftası ise eskiz ve bubble diyagram/leke planı çalışmalarına rehberlik ederek projenin genel yönelimlerini ve estetik anlayışını belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

1.1. Moodboard Paftası

“Moodboard, "mood","board" kelimelerinden oluşup; Türkçe karşılığı "ruh hali, duygu durumu", "pano" olarak çevrilir” (Göktürk, 2020). Moodboard’lar bir tasarımcının belirli bir grup üzerinde çalışmasına ilham veren fiziksel veya dijital görseller, eskizler, yırtılmış sayfalar, renk parçaları ve renk örneklerinden oluşan bir koleksiyondan oluşmaktadır (Ün, 2024). Moodboard, tasarım sürecinde ilham almak için kullanılan, üzerine resim veya yazı gibi çeşitli materyallerin yerleştirildiği ve konuyu daha iyi kavramak, görsel bir dil oluşturmak amacıyla yapılan panolardır. Tasarımcılar genellikle görsel bir dil ile düşündükleri için, ilham panoları yazılı verilerden çok görsel verilerden oluşmaktadır; bu sayede karmaşık bilgileri hızlı bir şekilde aktarmak ve iletişimi kolaylaştırmak mümkün olmaktadır (Göktürk, 2020). Bu tanımlar ışığında, bir projenin ön aşamasında moodboard paftasının hazırlanması, tasarım sürecine somut bir yön vermek ve projenin konseptini netleştirmek amacıyla kritik bir adım olarak öne çıkmaktadır.

Bir projenin ön aşamasında ilk olarak moodboard paftası hazırlanmaktadır. Bu pafta, projenin konseptini belirleyen ve tasarım sürecine yön veren görsel bir sunum aracıdır. Projenin konsepti, nihai kullanıcıların beklentileri, seçilen renkler, malzeme örnekleri, doku seçimleri, referans görselleri ve ilham verici öğeler gibi unsurlar bu bölümde yer almaktadır.

Moodboard paftası, tasarım ekibi ile nihai kullanıcı arasındaki iletişimi güçlendirerek, projenin genel konseptini ve stilini önceden belirlemekte ve böylece koordineli bir tasarım süreci oluşturulmasına olanak tanımaktadır. Bununla birlikte, karar alma sürecini kolaylaştırarak ilerleyen aşamalarda yapılabilecek olası değişiklikleri minimize etmektedir. Böylelikle, proje sürecindeki tüm paydaşlar için ortak bir anlayış oluşturulmakta ve tasarım süreci daha verimli hale getirilmektedir. Görsel 1’de, otel odası projesine ait hazırlanmış olan ‘Moodboard Paftası’ örneği görülmektedir (Güler, 2024).

Görsel 1. Otel odası projesine ait hazırlanmış olan Moodboard Paftası, Güler, F. B., 2024.

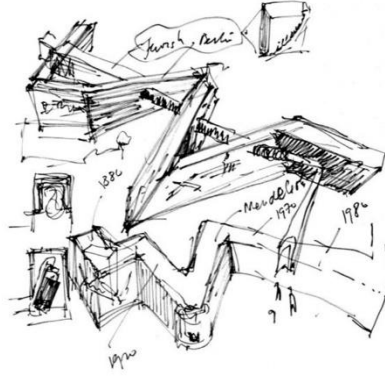
1.2. Eskiz Çalışması

Eskizler, düşünce ve anlatım aracı olarak, zihindeki düşünceyi görselleştirmenin en sade ve yalın yoludur (İnceoğlu, 2012). Çizim sırası, zihinsel dönüşümlerin sırasını yansıtır. Zihinsel dönüşümler, zihinsel oldukları için, sıra bakımından kısıtlanmamış olsalar da basmakalıp bir sırayla gerçekleştirilirler. Bu sıra, çizimin kısıtlanmış sırasını takip eder ve zihinsel sıranın inşa sırasını içselleştirdiğini gösterir (Tversky, 1999). Eskizler, tasarım sürecinin başlangıç aşamasında fikirlerin somut hale gelmesine yardımcı olmaktadır ve geliştirilen fikirlerin hızlı bir şekilde kâğıda aktarılmasını sağlayarak farklı alternatiflerin keşfedilmesini sağlamaktadır.

Çizimler, gerçekliğin sunumları değil, gerçekliğin temsilleridir. Sadece hayaller değil, kavramsallaştırmalara dair içgörüler sağlayabilirler (Tversky, 1999). Bu tür çizimlerin çoğu, doğrudan algıların veya zihinde tutulan fikir ve imgelerin temsilleri olan 'çizimler' olarak sınıflandırılmalıdır. Genellikle hafif, şeffaf kopya kağıdına karalanan eskizler genellikle çok hızlı yapılır ve bazen o kadar kendine özgüdür ki yalnızca yaratıcısı tarafından anlaşılabilir (Goldschmidt, 1991).

Mimari proje sürecinde, eskiz çizimleri tasarımcıya fikirleri test etme, mekânı planlama ve kullanıcı ihtiyaçlarını görselleştirme imkânı sunmaktadır. Böylelikle hazırlanan proje, sonraki detaylı çizim ve sunum aşamalarına sağlam bir temel ile aktarılmaktadır. Bu aşama, tasarımın kavramsal bütünlüğünü korurken, ilerleyen süreçlerde yapılacak değişikliklerin daha hızlı ve etkili bir şekilde değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Görsel 2'de, Daniel Libeskind'e ait sergi hacmindeki eskiz çalışması bulunmaktadır. "Daniel Libeskind'e ait Yahudi ve Alman tarih çizgilerinin birbirini çaprazlamasına çizdiği görülmektedir. Bina düzeyinde, bu bütünleşme, biri Yahudi tarihini, diğeri Berlin tarihini temsil eden bir çift iç içe geçmiş çizgiyle sembolize edilir" (Doğan ve Neressian, 2012).

Görsel 2. Daniel Libeskind, Sergi Hacminde, Kronolojik Sıraya Göre Biçimlenecek Elemanların Kurgu Eskizi, Doğan ve Neressian, 2012.

Bu örnek, eskizlerin yalnızca görsel bir temsil olmadığını, aynı zamanda tarihsel ve kavramsal ilişkileri mekân ölçeğinde ifade etme imkânı sağladığını göstermektedir.

1.3. Bubble Diyagram / Leke Planı Çalışması

Mimari ve iç mimari projenin ön aşaması adı altında bubble diyagramı ve leke planı çalışmasının oluşturulabilmesi için öncelikle hazırlanan proje alanına dair ihtiyaç listesinin hazırlanması ve bu ihtiyaç listesi çerçevesinde mahal isimlerinin belirlenmesi gerekmektedir. Elde edilen mahal alanları listesi, kıstas olarak kullanılarak bir bubble diyagramı oluşturulmaktadır. Bu diyagramın oluşturulmasında farklı geometrik şekiller tercih edilebilmektedir. Ancak, projenin planına yaklaşık değerleri yansıtan çizimlerin yapılması gerektiği için kenarları olmayan ve kesin sınırlar belirtmeyen bir form olarak dairelerin kullanılması, bubble diyagramı yapısına daha uygun bir geometrik şekil seçimi olmaktadır. Seçilen geometrik formun büyüklüğü, projede yaklaşık olarak ayrılması planlanan boyutlar doğrultusunda oluşturulmaktadır. Böylece, proje mekânında yaklaşık ölçülerle kurgulanması planlanan alanlar, bubble diyagramında belirlenen geometrik formun boyutlarını da belirleyici şekilde tanımlayacaktır. Geometrik formun belirlenmesinin ardından renk seçimi aşamasına geçilmektedir. Bu noktada, mekânlar benzer renk tonlarıyla seçilerek göz yormayan ve bütünlüklü bir Bubble Diyagram / Leke Planı Çalışması oluşturulması gerekmektedir. Böylece, benzer tonların kullanımı, Bubble Diyagram ve Leke Planı Çalışması'nın mekânsal ilişkileri açık ve anlaşılır biçimde göstermesini sağlamaktadır. Belirlenen mahal alanları, isimlerini yansıtacak renk seçimleri ile de kurgulanabilmektedir. Tasarım içerisinde uzamsal bir nitelik sağlamak, ton farklılıklarından yararlanarak plastik değerler kazandırmak, arka-ön plan ilişkilerini kuvvetlendirerek ilgi arttırmak ve kompozisyon birliği sağlamak amacıyla renk kullanmak, tasarımı dikkat çekici ve yönlendirici hale getirmektedir (Öztuna, 2007).

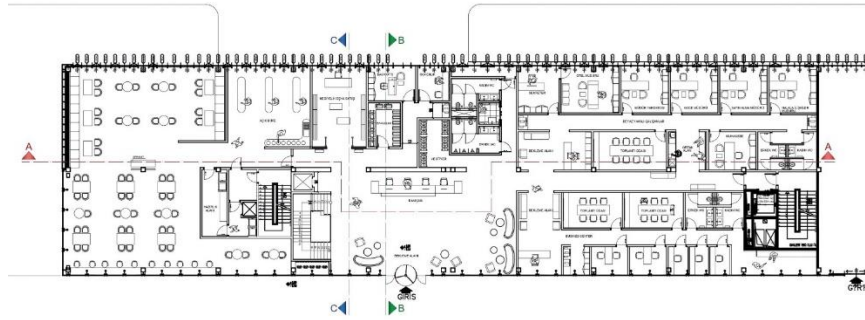
Görsel 3'te, proje kapsamında hazırlanmış bubble diyagramı ve leke planı çalışması görülmektedir; bu görsel, mekânsal ilişkilerin ve renk kurgusunun uygulamadaki örneğini göstermektedir (Güler, 2023).

2.1. Plan Çizimi

Mimari ve iç mimari projelerin ön aşamasında gerçekleştirilen eskiz ile bubble diyagramı ve leke planı çalışmaları, mekânın işlevsel ve estetik yerleşim kararlarının temelini oluşturmaktadır. Proje tasarımı, nihai kullanıcıların talepleri ve estetik kaygılar doğrultusunda detaylandırılmakta; leke planında yaklaşık boyutları belirlenen alanlar, teknik planlama sürecinde mahallerin gereksinimlerine uygun olarak yeniden ele alınmakta ve mekâna uygun ölçülerle çizilmektedir. Teknik plan çizimleri aşamasında, proje ayrıntılı hale getirilmektedir. Görsel 4'te yer alan teknik plan çizimi, bir iş oteline ait zemin kat planını 1/50 ölçeğinde sunmaktadır (Güler, 2023).

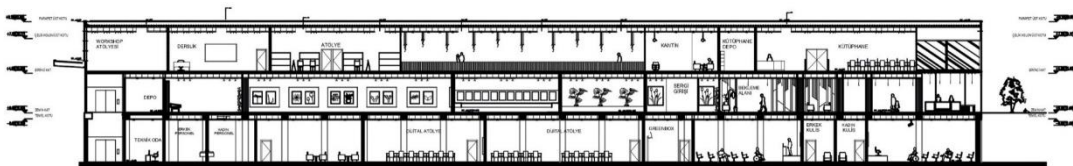

Görsel 4. İş oteli projesine ait zemin kat planı, Güler, F. B., 2023.

Teknik plan çizimlerinde mahal adı belirtilmekte; altına kapladığı alanın metrekare değeri ve kot bilgisi eklenmektedir. Bununla birlikte, çizimlerin okunabilirliğini artırmak için kullanılan sembol ve işaretlemeler, proje paftası üzerinde ayrı bir lejant halinde sunulmaktadır. Lejantta yer alan tüm semboller ve işaretlemeler standartlara uygun olarak düzenlenmekte, bu sayede proje paydaşlarının çizimleri doğru ve anlaşılır biçimde yorumlaması sağlanmaktadır. Plan çizimleri; vaziyet planı, kat planı, uygulama planı, döşeme planı, elektrik planı, tavan planı, peyzaj planı ve detay planları gibi farklı türlerde hazırlanabilmektedir.

2.2. Kesit Çizimi

Plan çizimlerinin hazırlanması sürecinde, projenin planında ifade edilmek istenen alanlara ait kesit yerlerinin izdüşümleri eklenmektedir. Kesit izdüşümleri harflendirilerek birbirlerinden ayrıştırılmakta ve kesitlerin karıştırılmasının önüne geçilmektedir. Kesit yerlerinin belirlenmesinin ardından teknik çizim kurallarına uygun şekilde kesit çizimleri gerçekleştirilmektedir. Görsel 5'te bir kültür merkezi tasarımına ait yatay kesit 1/50 ölçekte gösterilmektedir (Güler, 2022).

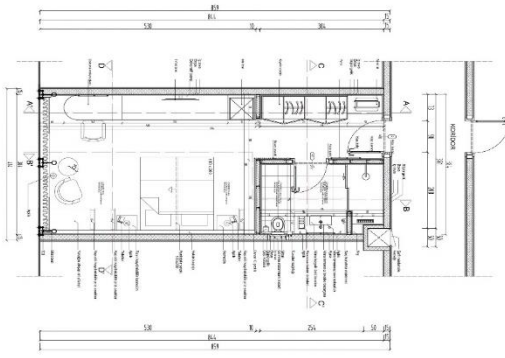

Görsel 5. Kültür Merkezi projesine ait yatay kesit çizimi, Güler, F. B., 2022.

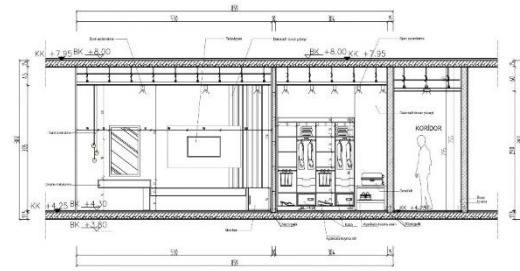
Teknik kesit çizimlerinde mahal isimleri, kot bilgileri, ölçüler, donatı elemanları, tefrişler ve yapıya ilişkin diğer teknik detaylar yer almaktadır. Bu sayede, projeyi inceleyen nihai kullanıcılar mekânın işlevselliğini ve yapısal düzenlemelerini daha iyi kavrayabilmektedir.

2.3. Detay Çizimi

Plan ve kesit çizimlerinin tamamlanmasının ardından bu alanlarla ilgili detay çizimleri aşamasına geçilmektedir. Bu aşamanın temel özelliği, mekânın teknik ve estetik bütün unsurlarının farklı ölçeklerde incelenerek çizimlere eksiksiz biçimde aktarılmasıdır. Görsel 6 ve Görsel 7, bir otel projesine ilişkin 1/20 ölçeğinde hazırlanmış otel odası plan çizimi ve otel odası kesitini içermektedir (Güler, 2023).

Görsel 6. 1/20 ölçek otel odası planı çizimi, Güler, F. B., 2022.

Görsel 7. 1/20 ölçek otel odası kesiti çizimi, Güler, F. B., 2022.

Detay çizimlerinde, her bir mahalin adı açıkça belirtilmekte ve kapladığı alanın metrekare değeri eklenmektedir. Bununla birlikte, kot bilgileri ve çizilen mekanla ilişkili tüm ölçüler detaylı bir şekilde işlenmektedir. Projede kullanılacak tüm malzemelerin isimleri ve ürün kodları detaylı olarak belirtilmektedir. Duvar boyaları, zemin kaplamaları, tavan ve döşeme malzemeleri gibi tüm yüzey kaplamaları, üretici firma bilgileri ve renk kodlarıyla birlikte sunulmaktadır. Kaplama malzemelerinin ölçüleri, döşeme yönleri ve birleşim detayları çizimler üzerinde açıkça ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra, sabit ve hareketli mobilya elemanları için kullanılan malzemeler de detay çizimlerinde belirtilmektedir. Aydınlatma armatürleri, priz ve anahtar yerleşimleri gibi elektrik unsurları da çizimlerde işlenerek, mekânın fonksiyonelliğini destekleyecek şekilde detaylandırılmaktadır. Böylece, projeye ait tüm detaylar eksiksiz bir şekilde belgelenerek uygulama sürecinin sorunsuz ilerlemesi amaçlanmaktadır.

3. Projenin Sunum Aşaması

Projeye ilişkin tüm teknik çizimlerin tamamlanmasının ardından projenin sunum aşamasına geçilmektedir. Bu aşamada, farklı temsil biçimlerinin kullanılması ile çeşitli görsel veriler elde edilmektedir. “Sunuş çizimleri, genellikle müşteri veya izleyici için hazırlanırlar; bu nedenle ikna edici olabildikleri kadar güçlü sunulmaları ve tasarım projesindeki en makul kısımları ortaya çıkarmaları

gerekmektedir. Bu çizimlerin çarpıcı, yapılabilir, kolay anlaşılır ve projenin konseptlerini kolaylıkla iletiyor olmaları lazımdır” (Farrely, 2012, s. 88).

3.1. Renklendirilmiş Plan, Kesit ve Detay Çalışması

Mimari ve iç mimari projeler, tüm teknik çizimlerini tamamlamasının ardından, hazırlanan teknik çizimler çeşitli temsil biçimlerinin bir araya getirilmesiyle renklendirilmiş planlar, renklendirilmiş kesitler ve renklendirilmiş detay çizimleri haline dönüştürülmektedir. Renklendirilmiş çizimler, projeye ait renklerin ve malzeme seçimlerinin belirlenmesine yardımcı olmakla birlikte, projenin nihai kullanıcılar tarafından daha kolay anlaşılmasını sağlamaktadır. Tefrişler, donatı elemanları ve aydınlatma elemanları gibi unsurlar da ölçeklendirilerek çizimlerde yer almakta ve kullanıcılara mekânın nasıl düzenleneceği hakkında fikir vermektedir. Ahşap, mermer, seramik gibi yüzey kaplamalarının dokuları ve tefrişleri yansıtan görseller eklenerek, malzeme seçimlerinin etkisi vurgulanmaktadır. Görsel 8, dijital program ile oluşturulan renkli plan çizimini göstermektedir (Anonim, 2022).

Görsel 8. Dijital program kullanılarak oluşturulan renkli plan çizimi, Anonim, 2022.

Hazırlanan projeler, dijital yazılımların yanı sıra marker kalem ve sulu boya gibi el çizimi teknikleri ile renkli plan ve kesitler oluşturulmaktadır. Görsel 9'daki örnek, marker kalem kullanılarak üretilen renkli plan çalışmasına aittir (Köseoğlu, 2015). Görsel 10'daki örnek, sulu boya tekniği kullanılarak oluşturulmuş renkli plan çalışmasına aittir (Ilieva, 2013).

Görsel 9. Marker tekniği ile üretilen renkli kat planı çalışması, Köseoğlu, 2015.

Görsel 10. Sulu boya tekniği ile üretilen renkli plan çalışması, Ilieva, 2013.

Marker tekniği ile çizilen kesit ve plan çizimlerinde güçlü ve belirgin çizgiler ön plana çıkarak mekânın yapısal ve teknik detaylarının algılanmasını sağlamaktadır. Buna karşılık, sulu boya tekniği ile

yapılan çizimlerde renk geçişleri yumuşak ve akışkan bir şekilde sunularak mekânın atmosferi ve dokusal özellikleri aktarılmaktadır. Bu bağlamda, farklı temsil biçimleri yalnızca estetik bir tercih olmayıp, kullanıcının mekânı doğru ve eksiksiz bir şekilde algılamasını sağlamak üzere tasarım sürecinde kullanıcıyı merkeze alan bir yaklaşım çerçevesinde işlev görmektedir. Bu durumun sonucunda el çizimi teknikleri, tasarımcıların özgün ifadelerini yansıtmalarına ve projeye sanatsal bir ifade katmalarına olanak tanımaktadır.

Renkli kesit çalışmaları, projeye ait mekânsal düzenlemelerin ve yapı elemanlarının görsel olarak vurgulanmasına katkı sağlamaktadır. Görsel 11, dijital program kullanılarak üretilmiş renkli kesit çalışmasına aittir (Theorangeryblog, 2025).

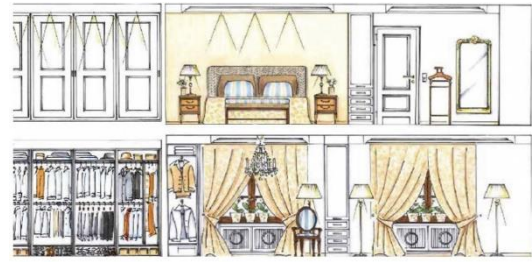

Görsel 11. Dijital program ile oluşturulmuş renkli kesit çalışması, Theorangeryblog, 2025.

Görsel 12, marker tekniği ile hazırlanmış renkli kesit çalışmasını göstermektedir (Köseoğlu, 2015). Görsel 13 ise sulu boya tekniği ile oluşturulmuş renkli kesit çalışmasıdır (Claudia Haubrock).

Görsel 12. Marker tekniği ile kesit çalışması, Köseoğlu, 2015.

Görsel 13. Sulu boya tekniği ile kesit çalışması, Claudia Haubrock.

Renklendirilmiş plan ve kesit çalışmalarının ardından, detay çizimlerinin renklendirilmesi, projenin ilerleyişinin daha anlaşılır ve ifade edici bir biçimde sunulmasını sağlamaktadır. Görsel 14 ve Görsel 15, dijital program aracılığıyla oluşturulan ve 1/20 ölçekte detaylandırılmış bir iş oteli standart odasına ait renkli plan ve kesit çalışmalarını ifade etmektedir (Güler, 2023).

Görsel 14. 1/20 ölçek otel odası renklendirilmiş çizimi. Güler, F. B., 2023.

Görsel 15. 1/20 ölçek otel odası renklendirilmiş plan kesit çizimi. Güler, F. B., 2023.

3.2. Perspektif Çizimleri

Perspektif çalışmaları, projeyi gerçekçi bir şekilde sunmak ve nihai kullanıcılara mekâna dair fikir yürütmelerini sağlamak amacıyla oluşturulan bir adımdır. Mekânın estetik ve fonksiyonel yönleri arasındaki uyum görsel olarak ifade edilmektedir. Perspektif çalışmalarında, karakalem tekniği, teknik çizim, marker tekniği, sulu boya tekniği ve dijital yazılımlarla üretilmesi gibi farklı birçok temsil biçimleri kullanılmaktadır. Karakalem çalışmaları, tasarıma doğal bir derinlik ve doku kazandırmaktadır. Teknik çizim çalışmaları, net ve ölçülü bir görünüm sağlarken marker tekniği ile oluşturulan perspektif çalışmaları ise projeye renkli ve dinamik bir görünüm kazandırmaktadır. Sulu boya ile üretilen perspektif çalışmaları, fikirlerin nihai kullanıcılara hızlıca aktarılmasını ve mekâna dair renkli eskizlerin oluşturulmasını sağlamaktadır. Bu yönüyle sulu boya çalışması, hızlı bir aktarım aracı olarak tercih edilebilir; bilgisayarın bulunmadığı ortamlarda ise diğer temsil biçimlerine kıyasla daha hızlı sonuç alınmasını sağlar ve perspektife dair fikirlerin nihai kullanıcılara iletilmesine imkân tanımaktadır.

Görsel 16'daki çizim, karakalem tekniğiyle tonlama çalışması yapılmış perspektif çalışmasına aittir (Mimari Tasarım Akademisi, 2022). Görsel 17'deki çizim, dijital program aracılığıyla çizilen bir mekâna ait perspektif çalışmasını temsil etmektedir (AutoCadFiles, 2018).

Görsel 16. El çizimi ile perspektif çalışması, Mimari Tasarım Akademisi, 2022.

Görsel 17. Dijital program ile perspektif çalışması, AutoCadFiles, 2018.

Yıldırım (2004, s.71) bilgisayar teknolojilerinin “tüm sektörel alanlarda olduğu gibi gerek mimari tasarım eğitiminde gerekse profesyonel mimarlık uygulamalarında artan bir hızla” kullanıldığını belirtmektedir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, mimari ve iç mimari yazılımlardaki ilerlemeler, mekân

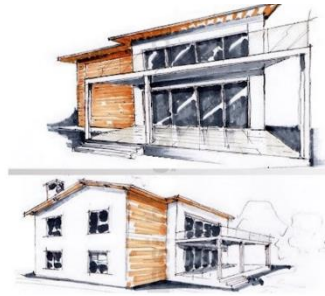
tasarımı konusunda tasarımcılara ve nihai kullanıcılara daha gerçekçi görselleştirmeler sunma imkânı sağlamaktadır. 3b yazılımlar arasında yer alan 3ds Max, SketchUp ve benzeri yazılımlar kullanılarak mimari ve iç mimari projelere yönelik perspektif çalışmaları hazırlanmaktadır. Görsel 18, dijital programlar aracılığıyla tasarlanmış bir otel odasının iç mekanına ait perspektif çalışmasını temsil etmektedir (Güler, 2024).

Görsel 18. Dijital program ile perspektif çalışması, Güler, F. B., 2024.

Dijital yazılımlar aracılığıyla üretilen perspektif çalışmaları, projeye ait mekânların net ölçüler ve tasarım detaylarıyla bütüncül bir biçimde hazırlanarak görselleştirilmesine olanak tanımaktadır. Bilgisayar tabanlı çizimler, projede yapılacak değişikliklerin kolaylıkla uygulanmasına olanak tanıyarak hazırlık sürecini hızlandırmaktadır.

Görsel 19'daki perspektif çalışması marker tekniği kullanılarak üretilmiştir (Köseoğlu, 2015).

Görsel 19. Marker ile perspektif çalışması, Köseoğlu, 2015.

3.3. Maket Çalışması

Eskiz çizimleri, teknik plan çizimi, teknik kesit çizimi, teknik detay çizimleri, renkli planlar, renkli kesitler, renkli detay çizimleri ve perspektif çalışmalarının gerçekleştirilmesinin ardından, mimari ve iç mimari projeye ait maket çalışmaları da üretilmektedir.

Maket çalışmaları, projeyi üç boyutlu olarak sunarak, tasarımın boyutları, malzeme kullanımı ve mekânsal düzenlemeler hakkında daha net bir fikir edinilmesine yardımcı olmaktadır. Bu süreç hem tasarımcılar hem de nihai kullanıcılar için projeyi daha somut ve anlaşılır bir hale getirmektedir. Bununla birlikte, maket çalışmaları projenin uygulanabilirliğini ve estetik yönlerini değerlendirme konusunda önemli bir araçtır. Görsel 20'de mimari maket çalışması görülmektedir (Arı Mimari Maket Ltd. Şti., 2025).

Görsel 21, iç mekân tasarımı için kurgulanan mobilyaları birebir ölçülerinde göstermektedir (Ekovitrin, 2025).

Görsel 20. Mimari maket çalışması, Arı Mimari Maket Ltd. Şti., 2025.

Görsel 21. İç mekân mobilyalarının üretimi, Ekovitrin, 2025.

İç mimarlık alanında tasarlanan mobilyalar özel olarak üretilerek nihai kullanıcılara gerçekçi bir şekilde sunulmaktadır. Bu süreç, kullanıcıların mekânın tasarımını daha iyi kavrayabilmesi ve tasarımdaki detayların nasıl bir araya geleceğini görmesi açısından önem taşımaktadır. Mobilyaların üretimi, tasarımın hem estetik hem de işlevsel yönlerini sergileyerek, nihai kullanıcılara mekânla daha güçlü bir bağ kurmasını sağlamaktadır. Bu sayede nihai kullanıcılar, sadece bir proje ya da çizim olarak değil, gerçekten projenin tasarımının nasıl görüneceğini ve kullanılacağını deneyimleme fırsatı bulmaktadırlar.

3.4. Dijital Sunum Teknikleri

Dijital yazılımların sürekli gelişmesiyle birlikte, mimarlık ve iç mimarlık projelerinin sunum süreçlerinde VR teknolojisinin kullanımı özellikle son zamanlarda giderek yaygınlaşmakta ve dijital sunum tekniklerinin önemini artırmaktadır. Sanal gerçeklik (VR) teknolojisi ve video render yöntemleri, projelerin kullanıcılar tarafından daha gerçekçi, etkileşimli ve bütüncül bir biçimde deneyimlenmesini sağlamaktadır. Bu teknikler, mekânsal düzenlemelerin, tasarım kararlarının ve yapı elemanlarının kullanıcı tarafından daha kolay kavranmasına olanak tanımaktadır. Bununla birlikte, dijital araçlar yalnızca projeyi göstermekle kalmayıp, tasarım sürecinde farklı senaryoların test edilmesine ve mekânların detaylı olarak incelenmesine imkân sunmaktadır. Bu yöntem, teknik bilgisi sınırlı kullanıcıların projeyi doğru ve etkili biçimde anlamasını sağlamaktadır ve tasarımcı ile kullanıcı arasında etkili bir iletişim kurulmasına imkân tanımaktadır.

Sanal gerçeklik teknolojisi tasarım sürecini iyileştirmek ve tasarımı daha iyi ifade edebilme, anlatabilme potansiyeline sahiptir” (Nas & Kavut, 2023). “Sanal gerçeklik ortamlarını diğer geleneksel ve dijital temsil sistemlerinden ayıran dört temel özellik buradalık (presence), kapsayıcılık (immersion), etkileşim (interaction) ve bedenleşme (embodiment) olarak tanımlanabilir” (Kurpınar, Çevik, & Kurpınar, 2025). Görsel 22, VR teknolojisi aracılığıyla oluşturulan mimari ve iç mimari programlama sürecine ilişkin bir örneği yansıtmaktadır (Studio Parametric, 2025).

Görsel 22. VR teknolojisi ile mimari ve iç mimari programlama, Studio Parametric, 2025.

Yöntem

Bu araştırmada, mimari ve iç mimari projelerin sunum aşamasında kullanılan temsil biçimlerinin nihai kullanıcıların algısı ve satın alma kararları üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma, betimsel yöntem kapsamında literatür taraması ve anket uygulamasıyla yürütülmüştür. Anketler, üç farklı sektörde faaliyet gösteren firmaların nihai kullanıcılarına uygulanmış ve elde edilen veriler tablo halinde analiz edilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, mimari ve iç mimari projelerin sunum aşamasında kullanılan temsil biçimlerinin, nihai kullanıcıların mekân algısı ve satın alma kararları üzerindeki etkilerini inceleyen betimleyici ve açıklayıcı nitelikte bir çalışmadır. Literatür taramasıyla konunun teorik temelleri oluşturulmuş, anket yöntemiyle ise farklı sektörlerde faaliyet gösteren mimarlık firmalarının nihai kullanıcılarına uygulanan veri toplama süreci gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler nicel analiz teknikleriyle değerlendirilmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, mimarlık, mobilya ve mutfak sektörlerinde faaliyet gösteren üç farklı firmanın nihai kullanıcıları oluşturmaktadır. Örneklem, bu firmaların müşterileri arasından seçilen, yaş, cinsiyet, meslek, engellilik durumu veya yaşlılık gibi demografik sınırlamalar getirilmeden belirlenen 120 gönüllü katılımcıdan oluşmaktadır.

Veri Toplama

Veri toplama süreci iki aşamadan oluşmaktadır:

Literatür Taraması: Araştırmanın kuramsal altyapısını oluşturmak amacıyla, mimari ve iç mimari projelerin sunum teknikleri, kullanıcı algısı ve proje satışları üzerine yapılmış mevcut çalışmalar kapsamlı

bir şekilde incelenmiştir. Bu aşamada elde edilen bilgiler, araştırmanın teorik çerçevesinin oluşturulmasına katkı sağlamıştır.

Anket Uygulaması: Araştırmada kullanılan anket soruları, araştırmacı tarafından ve alanında uzman mimarların katkılarıyla hazırlanmıştır. Bununla birlikte, araştırmanın yürütülmesi için İstanbul Gedik Üniversitesi Etik Kurul Komisyonu'ndan 03.12.2024 tarihli ve E-56365223-050.04-2024.137548.249 sayılı onayı alınmıştır. Anket çalışmasına ait sorular, Ek A'da belirtilmektedir. Anket soruları, mimarlık, mobilya ve mutfak sektörlerinde faaliyet gösteren üç farklı firmanın nihai kullanıcılarına uygulanmıştır. Katılımcılara, farklı temsil biçimleriyle oluşturulan proje çizimlerinin algılanabilirliği ve satın alma kararları üzerindeki etkileri hakkında sorular yöneltilmiştir. Katılım gönüllülük esasına dayanmakta olup, verilerin gizliliği titizlikle korunmuştur.

Veri Analizi

Toplanan veriler tablo formatında düzenlenmiştir. Katılımcıların yanıtları, yüzde dağılımları şeklinde sunulmuş; farklı temsil biçimlerinin kullanıcı algısı ve satın alma kararları üzerindeki etkileri bu tablolar üzerinden değerlendirilmiştir.

Geçerlilik ve Güvenirlilik

Araştırma, etik kurallara uygun biçimde yürütülmüştür. Veri toplama ve analiz süreçlerinde kullanılan tüm kaynaklara uygun şekilde atıflar yapılmış ve gerekli etik beyanlar sunulmuştur. Bu yöntemler doğrultusunda, mimari ve iç mimari sunumlarda kullanılan temsil biçimlerinin, nihai kullanıcıların seçimleri ve projenin satışına etkileri incelenmiştir. Araştırma sonuçları, nihai kullanıcı profiline uygun olarak hazırlanan proje sunumlarının, projelerin okunabilirliğini artırdığını ve satın alma kararları üzerinde olumlu etkiler yarattığını ortaya koymaktadır.

İçerik Geçerliliği

Anket maddeleri literatür taraması doğrultusunda oluşturulmuş ve ilk taslak, alanında uzman kişiler ile yürütülerek oluşturulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda bazı maddelerde dil ve kapsam açısından düzenlemelere gidilmiştir. Böylece anketin kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla içerik geçerliği güçlendirilmiştir.

Pilot Uygulama

Anket formunun anlaşılabilirliği ve teknik geçerliliğini değerlendirmek amacıyla 10 kişilik bir grupla pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler gerçekleştirilmiştir. Bazı maddelerde açık/anlaşılmayan ifadeler sadeleştirilmiş ve madde sıralamaları yeniden düzenlenmiştir.

Bulgular

Üç farklı sektörde hizmet veren mimarlık, mobilya ve mutfak firmalarının nihai kullanıcılarına yönelik gerçekleştirilen anket çalışmasında, toplam 40 katılımcıdan alınan yanıtlarla 120 veri elde edilmiştir. Böylelikle, farklı sektörlerden hizmet alan nihai kullanıcıların mimari bilgi düzeyleri, algıları ve ihtiyaçları üzerine sektörler arası karşılaştırmalı değerlendirme yapılabilmektedir. Anket sonuçları, her sektörün nihai kullanıcılarının mimari sunumlarda aktarılan görsel bilgilerin, projenin gelişimine ve algılanabilirliğine nasıl katkı sağladığını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bulgular, görsel sunumların nihai kullanıcılar üzerindeki etkisini anlamaya ve sektöre özgü sunum stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anketin ilk 7 sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, kullanıcıların büyük çoğunluğunun mimari teknik donanımlar konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı görülmektedir. Özellikle de plan/kesit okuma ve ölçü bilgisi gibi teknik içerikler, katılımcılar tarafından karmaşık ve anlaşılması güç olarak değerlendirilmiştir. İlgili sorulara verilen cevaplarla katılımcılar, sürdürülebilir mimarlık ve mimari dönem bilgisi konusunda yetersiz bilgiye sahip olduklarını belirtmiş, bu da kullanıcıların her iki alanda da bilinçlendirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Projelerin sunum dili hakkında yöneltilen soruya verilen yanıtlar doğrultusunda, katılımcıların çoğunluğu sunumların daha yalın ve sade bir dille hazırlanması gerektiğini ifade etmiştir. Bu durum, kullanıcı dostu bir anlatım diline duyulan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca, projelerin teknik düzeyde sunulması durumunda, katılımcıların büyük bir kısmının projeleri okuma ve anlama konusunda zorluk yaşadığı, ilgili sorularda belirtilmiştir. Bu bulgular, mimari sunumların sadece alanında uzman kişilere değil, nihai kullanıcıya da hitap edecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla, kullanıcı profiline göre mimari sunumların güncellenmesi, projelerin daha etkili bir şekilde anlaşılmasını sağlayacaktır. Bu durum hem kullanıcı memnuniyetini artıracak hem de tasarımların doğru şekilde algılanmasını destekleyecektir. Sonuç olarak, projelere yansıyacak olan bu iyileştirmeler, nihai kullanıcıların projeyi beğenme oranını artıracak ve aynı zamanda projelerin satışlarını da olumlu yönde etkileyecektir. Tablo 1’de, mimarlık, mobilya ve mutfak sektörlerinde hizmet alan kullanıcıların ilk 7 soruya verdikleri yanıtların yüzdelik dağılımları sunulmaktadır. Bu tablo, sektörler arasındaki farklılıkların karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesine olanak tanımaktadır.

Tablo 1. Mimarlık, Mobilya ve Mutfak Firmalarının Nihai Kullanıcılarının ilk 7 Soruya Verdiği Cevapların Yüzdelik Değerleri

		Mimarlık Firması	Mobilya Firması	Mutfak Firması
SORU 1	Evet	%15	%17.50	%20
	Hayır	%67.50	%70	%65
	Kısmen	%17.50	%12.50	%15

SORU 2	Evet	%15	%17.5	%22.50
	Hayır	%67.50	%62.50	%67.50
	Kısmen	%17.50	%20	%10
SORU 3	Evet	%17.50	%17.50	%30
	Hayır	%62.50	%67.50	%60
	Kısmen	%20	%15	%10
SORU 4	Evet	%70	%75	%70
	Hayır	%12.50	%10	%15
	Kısmen	%17.50	%15	%15
SORU 5	Evet	%70	%72.50	%72.50
	Hayır	%12.50	%12.50	%15
	Kısmen	%17.50	%15	%12.50
SORU 6	Evet	%20	%25	%30
	Hayır	%57.50	%57.50	%60
	Kısmen	%22.50	%17.50	%10
SORU 7	Evet	%57.50	%75	%77.50
	Hayır	%25	%12.50	%10
	Kısmen	%17.50	%12.50	%12.50

Tablo 2'de yer alan cevaplar, nihai kullanıcılar üzerinde teknik plan çizimi ile renklendirilmiş plan çalışmasının etkilerini anlamaya yönelik yapılan değerlendirmeleri içermektedir. Bu veriler, görsel tasarımın kullanıcı deneyimini nasıl etkileyebileceğine dair önemli veriler sunmaktadır. Teknik düzeyde sunulan ve sadeleştirilerek renklendirilmiş plan çizimlerinin hangisinin daha net algılandığını belirlemek amaçlanmaktadır. Bu durum, iki farklı çizim türünün algısal farklarını anlamaya yönelik bir araştırmayı temsil etmekte ve kullanıcıların hangi tür plan çizimiyle projeyi daha etkili algıladıklarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Soru 8'e yönelik nihai kullanıcıların yanıtlarında, farklı firmaların müşterileri arasında cevapların değişiklik göstermesiyle birlikte, genel eğilim çoğunlukla renklendirilmiş planların tercih edildiği yönünde olmuştur. Bu bulgular, renklendirilmiş plan çizimlerinin kullanıcıların projeyi daha etkili şekilde algıladığını gösteren bir eğilimi ortaya koymaktadır.

Tablo 2. Soru 8: Hangi Plan Çizimini Okumak ve Algılamak Sizin İçin Daha İfadele Olmuştur?

		Mimarlık Firması	Mobilya Firması	Mutfak Firması
SORU 8	Teknik Plan Çizimi	%5	%7.50	%10
	Renklendirilmiş Çizimi	%95	%92.50	%90

Renklendirilmiş plan çizimlerinde kullanılan temsil biçimlerinin nihai kullanıcılar tarafından hangisinin daha fazla tercih edildiğini belirlemek amacıyla oluşturulan 9. Sorunun cevapları Tablo 3'te yer almaktadır. Soru 9'a ait verilen yanıtlarda, firmalara göre nihai kullanıcıların tercihleri arasında farklar olduğu görülmektedir. Ancak, çoğunluğun dijital program aracılığıyla hazırlanan renklendirilmiş planları tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3. Soru 9: Hangi Renkli Plan Çizimi Daha Çok İlginizi Çekmiştir ve Projeyi Net Bir Şekilde İfade Etmektedir?

		Mimarlık Firması	Mobilya Firması	Mutfak Firması
SORU 9	Dijital Program ile Renkli Plan	%75	%82.50	%77.50
	Marker Tekniği ile Renkli Plan	%17.50	%12.50	%12.50
	Sulu Boya Tekniği ile Renkli Plan	%7.50	%5	%10

Nihai kullanıcılar üzerinde teknik kesit çizimi ile renklendirilmiş kesit çalışmasının arasındaki etkiyi belirlemek amacıyla hazırlanmış olan 10. Soruya ait cevaplar Tablo 4'te görülmektedir. Soru 10'a yönelik nihai kullanıcıların verdikleri cevaplarda, farklı firmaların müşterileri arasında yanıtların değişiklik göstermesiyle birlikte, genel eğilimin renklendirilmiş kesit çizimlerini tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, renklendirilmiş kesitlerin kullanıcıların projeyi daha anlaşılır bir şekilde algılamalarına yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte renkli kesitlerin kullanıcıların dikkatini önemli detaylara yönlendirme konusunda daha etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4. Soru 10: Hangi Kesit Çizimini Okumak ve Algılamak Sizin İçin Daha İfadeyi Olmuştur?

		Mimarlık Firması	Mobilya Firması	Mutfak Firması
SORU 10	Teknik Kesit Çizimi	%5	%10	%10
	Renklendirilmiş Kesit Çizimi	%95	%90	%90

Renklendirilmiş kesit çizimlerinde kullanılan temsil biçimlerinin nihai kullanıcılar tarafından hangisinin daha çok tercih edildiğini belirlemek amacıyla oluşturulan 11. Soru'nun yanıtları Tablo 5'te yer almaktadır. Soru 11'e yönelik yanıtlarda, farklı firmaların nihai kullanıcıları arasında bazı farklılıklar gözlemlenmiştir. Genel yönelim, dijital araçlarla oluşturulan renklendirilmiş kesitler yönündedir; bu durum, dijital araçların sunduğu detay ve görsel netliğin kullanıcıların projeyi hızlıca kavramalarına yardımcı olabileceğini göstermektedir. Ancak marker ve sulu boya gibi el çizimi teknikleri de doğru kullanıldığında yüksek netlik, detay ve okunabilirlik sağlayabilmekte, kullanıcıların algısı ve anlama sürecine farklı boyutlar katabilmektedir. Dolayısıyla, tercih edilen teknikler hedef kitleye ve sunum stratejisine göre değişiklik göstermektedir; kullanıcı algısı yalnızca görsel netliğe değil, renk, kontrast, anlatım biçimi ve bağlamsal bilgi gibi çok katmanlı bilişsel süreçlere de bağlıdır.

Tablo 5. Soru 11: Hangi Renkli Kesit Çizimi Daha Çok İlginizi Çekmiştir ve Projeyi Net Bir Şekilde İfade Etmektedir?

		Mimarlık Firması	Mobilya Firması	Mutfak Firması
SORU 11	Dijital Program ile Renkli Kesit	%65	%75	%75
	Marker Tekniği ile Renkli Kesit	%25	%20	%17.50
	Sulu Boya Tekniği ile Renkli Kesit	%10	%5	%7.50

Soru 12, renklendirilmiş teknik çizim verilerin proje okumasına olan katkısını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Tablo 6’da mimarlık firması, mobilya firması ve mutfak firmasının nihai kullanıcılarının verdiği cevapların oranları yer almaktadır. Bu oranlar, renklendirilmiş teknik çizimlerin tüm sektörlerde yüksek oranda tercih edildiğini ve nihai kullanıcıların projeyi anlamada önemli bir katkı sağladığını göstermektedir. Özellikle mobilya firmasında verilen yüksek oran, bu tür görsellerin detaylı ve özelleştirilmiş ihtiyaçları olan alanlarda daha etkili olabileceğini düşündürmektedir. Mimarlık ve mutfak firmalarındaki benzer oranlar ise, renklendirilmiş çizimlerin projelerin farklı aşamalarında her tür firma için faydalı olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 6. Soru 12: Renklendirilmiş Plan, Kesit ve Detay Çizimleri Projeyi Okumanızı Kolaylaştırdı Mı?

		Mimarlık Firması	Mobilya Firması	Mutfak Firması
SORU 12	Evet	%83.50	%84.50	%83
	Hayır	%2.50	%2.50	%4.50
	Kısmen	%14	%13	%12.50

Soru 13, çeşitli temsil biçimleri ile üretilen perspektif çalışmalarının nihai kullanıcılar nezdinde hangisinin daha ifadeli olduğu ve projeyi algılamalarını kolaylaştırdığına dair bir değerlendirme yapmak amacıyla hazırlanmıştır. Tablo 7’de nihai kullanıcıların verdikleri yanıtlarda, genel eğilimin dijital programlar aracılığıyla üretilen renklendirilmiş perspektif çalışmalarına yöneldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 7. Soru 13: Proje Mekanına Ait Tasarlanmış Perspektif Çalışmalarından Hangisi Daha Çok İlginizi Çekti ve Projeyi Algılamanızı Kolaylaştırdı?

		Mimarlık Firması	Mobilya Firması	Mutfak Firması
SORU 13	Karakalem Tekniği	%5.50	%10	%8
	Teknik Çizim	%7	%8.50	%10
	Marker Tekniği	%13.50	%9	%11.50
	Dijital Program ile Perspektif Çalışması	%74	%72.50	%70.50

Soru 14, renklendirilmiş plan, kesit, detay çizimleri ve 3 boyutlu perspektif çalışmaları ile projeyi algılayabilme ve projeyi satın alma oranlarını hangi yönde etkilediğini öğrenmek amacıyla üretilmiştir. Tablo 8’de soru 14’e ait verilen cevaplar yer almaktadır. Bu cevaplar, her üç firma türünde de büyük bir çoğunluğun renklendirilmiş çizimlerin projelerin anlaşılabilirliğini artırdığı ve kullanıcıların satın alma yönündeki kararlarını olumlu yönde etkilediği yönünde bir eğilim olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 8. Soru 14: Renklendirilmiş Plan, Kesit, Detay Çizimleri ve 3 Boyutlu Perspektif Çalışmaları Projeyi Beğenme, Projeyi Algılama ve Projeyi Satın Alma Oranınızı Etkiler Mi?

		Mimarlık Firması	Mobilya Firması	Mutfak Firması
SORU 14	Evet	%79	%80	%84.50
	Hayır	%9.50	%7.50	%6
	Kısmen	%11.50	%12.50	%9.50

Soru 15, projelerin maket çalışması ile desteklenmiş olmasının, proje algısı ve nihai kullanıcıların satın alma kararları üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi hedeflemektedir. Tablo 9’da soru 15’e ait verilen cevaplar yer almaktadır. Bu sonuçlar, projelerin maket çalışmalarıyla desteklendiğinde, kullanıcıların projeyi daha iyi algıladıklarını ve bu durumun satın alma kararlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Maket çalışmalarının projeye olan katkısının yüksek olduğunu gösteren bu bulgular, teknik detaylara göre görsel verilerin çoğunlukla sunulmasının, kullanıcıların kararlarını şekillendirmede ve projenin okunabilirliğini artırmada önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 9. Soru 15: Hazırlanan Proje Mekanlarının Maket Çalışması ile Desteklenmiş Olması Projeyi Algılama Oranınızı Arttır Mı ve Bununla Birlikte Projeyi Satın Alma Oranınız Artar Mı?

		Mimarlık Firması	Mobilya Firması	Mutfak Firması
SORU 15	Evet	%75	%75	%72.50
	Hayır	%2.50	%15	%12.50
	Kısmen	%22.50	%15	%15

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada mimari ve iç mimari sunumlarda kullanılan temsil biçimlerinin nihai kullanıcıların tercihleri ile projenin satışı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma kapsamında, mimarlık, mobilya ve mutfak sektörlerindeki nihai kullanıcıların temsil biçimlerine yönelik tercihlerini ve projenin kullanıcılar tarafından anlaşılabilirliğini analiz etmek amacıyla bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket sonuçları, nihai kullanıcıların projeleri hangi temsil biçimiyle sunulduğunda daha etkili bir şekilde algıladıklarını ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, bu durumun proje satışları üzerindeki doğrudan etkisi ilgili sorular aracılığıyla tespit edilmektedir.

Araştırma bulguları, renkli plan ve renkli kesit çalışmalarının teknik çizimlere kıyasla nihai kullanıcılar tarafından daha fazla tercih edildiğini göstermektedir. Nihai kullanıcılar, çeşitli temsil biçimleri ile renklendirilmiş görselleştirmelerin projeyi daha anlaşılır hale getirdiğini belirtmiş ve bu tür içeriklere teknik çizimlere göre daha fazla oy verdikleri gözlemlenmiştir. Anket sonuçlarına göre, dijital programlar kullanılarak üretilen renklendirilmiş plan, kesit ve detay çalışmaları, diğer temsil biçimlerinde üretilen renklendirilmiş çizimlere kıyasla daha yüksek oranda tercih edilmiştir. Elde edilen veriler, projeleri daha anlaşılır görsel içeriklerle sunulduğunda nihai kullanıcıların projeyi mekânsal olarak daha kolay algıladıklarını ve bu durumun satın alma eğilimlerini artırdığını göstermektedir. Dijital görsel içeriklerin kullanılması, projelerin daha somut ve gerçekçi bir şekilde algılanmasını sağladığı için bu tür içeriklerin yüksek oranda tercih edildiği sonucuna da ulaşılmıştır. Proje sunumlarında hangi temsil biçimlerinin daha etkili olduğunu bilmek, nihai kullanıcıların projelerin sunumu esnasındaki memnuniyetini artırarak projelerin daha net okunabilirliğine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte, farklı sunum tekniklerini kullanarak kullanıcı beklentilerini daha iyi karşılamak, proje satış başarısını olumlu yönde etkilemektedir.

Bu çalışma, sektörde faaliyet gösteren mimar ve iç mimarlar ile bu alanda eğitim gören öğrencilere yönelik olarak, sunum tekniklerinin proje satış başarısı üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde ele almakta ve bu doğrultuda rehber niteliğinde olmayı amaçlamaktadır.

Kaynakça

- Farrelly, L. (2012). *Mimarlıkta sunum teknikleri*. Literatür Yayıncılık.
- Goldschmidt, G. (1991). The dialectics of sketching. *Creativity Research Journal*, 4(2), 123-143. <https://doi.org/10.1080/10400419109534381>
- Göktürk, Ş. G. (2020, Kasım). Tasarımda moodboard nedir? *MARKUT Dergi*, 03. <https://markut.net/sayi-3/tasarimda-moodboard-nedir/> adresinden 29 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- Gümüş, E. (2007). *Tasarım Süreci ve Bilgisayar* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- İnceoğlu, N. (2012). *Eskizler: Çizerek düşünme, düşünerek çizme*. YEM Yayın.
- Ketizmen, Önal G. (2011). Yaratıcılık ve kültürel bağlamda mimari tasarım süreci. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 16(1), 155-162.
- Köksal, A. (2009). *Anlamanın sırları*. Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Kurpınar, G., Çevik, A., & Kurpınar, Y. (2025). Mimari tasarım sürecinde kapsayıcı sanal gerçeklik kullanımının araştırılması. *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi Part C: Tasarım ve Teknoloji*, 13(1).
- Nas, S., & Kavut, İ. E. (2023). İç mimarlık eğitiminde sanal gerçeklik uygulamalarının önemi. *Mimarlık ve Yaşam*, 8(2), 285–298. <https://doi.org/10.26835/my.1141445>
- Öztuna, Y. (2007). *Görsel iletişimde temel tasarım*. Tibyan Yayıncılık.
- Ün, H. (2024). Mood board ile film tasarımı: Örnek bir çalışma. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 9(2), 226-252. <https://doi.org/10.47107/inifedergi.1508630>
- Tversky, B. (1999). *What does drawing reveal about thinking?* in J. S. Gero & B. Tversky (Eds.), *Visual and spatial reasoning in design* (pp. 93–101). University of Sydney, Key Centre of Design Computing and Cognition.
- Yıldırım, M. T. (2004). Mimari tasarımda biçimlendirme yaklaşımları ile bilgisayar yazılımları ilişkisi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 19(1), 59-71.

Görsel Kaynakça

- Görsel 1. Güler, F. B. (2024). Otel odası projesine ait hazırlanmış ‘Moodboard Paftası’ [Görsel]. Kişisel arşiv.
- Görsel 2. Doğan, F., & Neressian, N. J. (2012). Conceptual diagrams in creative architectural practice: The case of Daniel Libeskind’s Jewish Museum. *Architectural Research Quarterly*, 16(3), 14-16.
- Görsel 3. Güler, F. B. (2023). Otel binasının bodrum katına ait ‘Bubble Diyagram’ ve ‘Leke Planı’ [Görsel]. Kişisel arşiv.
- Görsel 4. Güler, F. B. (2023). İş oteli projesine ait zemin kat planı [Görsel]. Kişisel arşiv.
- Görsel 5. Güler, F. B. (2022). Kültür merkezi projesine ait yatay kesit çizimi [Görsel]. Kişisel arşiv.
- Görsel 6. Güler, F. B. (2023). 1/20 ölçek otel odası planı çizimi [Görsel]. Kişisel arşiv.
- Görsel 7. Güler, F. B. (2023). 1/20 ölçek otel odası kesiti çizimi [Görsel]. Kişisel arşiv.

- Görsel 8. 2D kat planı renklendirme [Görsel]. (2022). *Render Atölyesi*.
<https://www.renderatolyesi.com/render/2d-kat-planı-renklendirme/> adresinden 20 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 9. Köseoğlu, B. (2015a). *Çizim tahtası: Mimarlık ve tasarımda yenilikçi yaklaşımlar* [Blog yazısı].
<https://cizimtahtasi.blogspot.com/2015/> adresinden 20 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 10. Ilieva, B. (2013, 19 Ocak). *Real estate watercolor 2D floor plans* [Portföy].
https://www.behance.net/gallery/6740113/Real-Estate-Watercolor-2D-Floor-Plans-Part-1?tracking_source=project_owner_other_projects adresinden 22 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 11. Theorangeryblog. (2025). *Architectural drawings types* [Blog yazısı].
<https://theorangeryblog.com/architecture-guides/architectural-drawings-types> adresinden 22 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 12. Köseoğlu, B. (2015b). *Çizim tahtası: Mimarlık ve tasarımda yenilikçi yaklaşımlar* [Blog yazısı].
<https://cizimtahtasi.blogspot.com/2015/> adresinden 22 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 13. Haubrock, C. (n.d.). *Innenarchitektur planung wohnung haus innenarchitektur* [Web sayfası].
<https://www.claudiahaubrock.de/innenarchitektur-planung-wohnung-haus-innenarchitektur/> adresinden 24 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 14. Güler, F. B. (2023). 1/20 ölçek otel odası renklendirilmiş planı çizimi [Görsel]. Kişisel arşiv.
- Görsel 15. Güler, F. B. (2023). 1/20 ölçek otel odası renklendirilmiş kesit çizimi [Görsel]. Kişisel arşiv.
- Görsel 16. Mimari Tasarım Akademisi. (2022). *Mimari perspektif kursu* [Görsel].
<https://www.mimaritasarimakademisi.com/egitimler/mimari-perspektif-kursu/> adresinden 25 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 17. Perspective detail of the interior design of drawing room [Görsel].
<https://autocadfiles.com/cadfiles/perspective-detail-of-the-interior-design-of-drawing-room-dwg-file> adresinden 2 Mart 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 18. Güler, F. B. (2024). Dijital program ile perspektif çalışması [Görsel]. Kişisel arşiv.
- Görsel 19. Köseoğlu, B. (2015c). *Çizim tahtası: Mimarlık ve tasarımda yenilikçi yaklaşımlar* [Blog yazısı].
<https://cizimtahtasi.blogspot.com/2015/> adresinden 2 Mart 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 20. Arı Mimari Maket Ltd. Şti. (2025). *Royal Cuvee* [Görsel].
<https://www.arimimarimaket.com/royal-cuvee> adresinden 5 Mart 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 21. Ekovitrin. (2025, Nisan 8). *Ndesign, dünyanın izlediği Milano mobilya fuarı'nda tasarımlarıyla beğeni topladı* [Görsel]. <https://www.ekovitrin.com/ndesign-dunyanin-izledigi-milano-mobilya-fuarinda-tasarimlariyla-begeni-topladi> adresinden 8 Mart 2025 tarihinde alınmıştır.
- Görsel 22. Studio PARAMETRIC. (2025). *Ar/vr teknolojileriyle mimari mekân sunumu* [Görsel].
<https://parametric-architecture.com/how-ar-and-vr-are-transforming/> adresinden 12 Mart 2025 tarihinde alınmıştır.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı

Bu makale tek yazarlı olup; amaç, kapsam, yöntem ve sonuç araştırma, uygulama, tartışmaları tamamen Fatma Beyza Güler'e aittir.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu çalışma kapsamında herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden maddi destek alınmamıştır. Çalışma sürecinde manevi desteklerini esirgemeyen kurumlara teşekkür ederim.

Çatışma Beyanı

Bu çalışmanın yürütülmesi sürecinde herhangi bir finansal ya da kişisel çıkar çatışmam bulunmadığını beyan etmekteyim.

Etik Bildirim

Bu çalışma, İstanbul Gedik Üniversitesi Etik Kurul Komisyonu'nun 03.12.2024 tarihli ve E-56365223-050.04-2024.137548.249 sayılı onayı doğrultusunda, anket yöntemiyle çalışmaya katılan gönüllülerden veri toplanarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan gönüllülerden veri toplanması nedeniyle etik kurul izni alınmıştır. Araştırma sürecinde 5188 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili etik kurallara tam uyum sağlanmış; katılımcıların gizliliği ve gönüllülük ilkesi titizlikle gözetilmiştir.